

Kommunstyrelsen

Remiss förslag modell ekonomisk kompensation till nämnder för volymförändringar inom äldreomsorgen

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen remitterar förslag till modell ekonomisk kompensation till nämnder för volymförändringar inom äldreomsorgen.
2. Yttranden över förslagen modell lämnas till kommunstyrelsen senast den 27 februari 2017.

Ärendebeskrivning

Resursfördelningsmodellen för äldreomsorg infördes 2014 enligt beslut i kommunfullmäktige 2013-12-12 (KSKF/2013:44). Enligt beslutet ska en utvärdering göras under 2016.

Mot bakgrund av den kraftiga utbyggnad av vård- och omsorgsboenden som beräknas ske under de närmaste åren är det tydligt att modellen inte tillräckligt väl kan hantera den ekonomiska utmaningen som de olika nämnderna ställs inför.

Mot denna bakgrund har en förändrad modell tagits fram. Modellen består av två olika delar:

1. Demografisk beräkning för förändrad volym hemtjänst.
2. Ersättning för nya vård- och omsorgsboenden.

Förslaget remitteras nu till Torshälla stads nämnd, vård- och omsorgsnämnden, jämställdhetsutskottet och kommunala pensionärsrådet för yttrande före den 27 februari 2017.

Sammanfattning

Mot bakgrund av den kraftiga utbyggnad av vård- och omsorgsboenden som beräknas ske under de närmaste åren är det tydligt att modellen inte tillräckligt väl kan hantera den ekonomiska utmaningen som de olika nämnderna ställs inför.

Kostnaderna kommer språngvis när nya boenden tas i drift och inte i takt med årlig förändring av antalet äldre. Alternativet att ”spara” den demografisk ersättning till kommande år bedöms inte vara lämpligt då det inte ger en mer långsiktig tydlighet.

Mot denna bakgrund har en förändrad modell tagits fram. Modellen består av två olika delar:

- Demografisk beräkning för förändrad volym hemtjänst.
- Ersättning för nya vård- och omsorgsboenden.

Demografisk beräkning förändrad volym hemtjänst

Modellen utgår från hur stor andel inom respektive åldersgrupp som har hemtjänst. Därefter beräknas antalet personer som kommer att ha hemtjänst baserat på befolkningsprognoser vilket ger storleken på ramförändringen för kommande år.

Beräkning av ramförändring baseras på kostnader för hemtjänst enligt senaste räkenskapsammandrag för respektive nämnd.

Ersättning för nya vård- och omsorgsboenden

För de år när ett nytt vård- och omsorgsboende ska öppnas görs en beräkning av de ekonomiska konsekvenserna för det nya boendet och underlag för ramjustering i kommande årsbudget tas fram.

Beräkning utgår från genomsnittlig kostnad per brukare i särskilt boende för äldre. Utbyggnad av nya vård- och omsorgsboendeplatser innebär minskat behov av hemtjänst för motsvarande antal personer, justering görs för genomsnittlig kostnad hemtjänst per brukare.

För de vård- och omsorgsboende som ersätter platser med låg boendestandard görs beräkning avseende skillnaden mellan nettohyran för den nya enheten och den avvecklade enheten.

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

Pär Eriksson
kommundirektör

Tommy Malm
ekonomidirektör

/Adressat/

Modell ekonomisk kompensation till nämnder för volymförändringar inom äldreomsorgen

Resursfördelningsmodellen för äldreomsorg infördes 2014 enligt beslut i kommunfullmäktige 2013-12-12 (KSKF/2013:44). Enligt beslutet ska en utvärdering göras under 2016.

Modellen baserades på demografisk förändring för olika åldersgrupper av äldre och genomsnittliga kostnader för dessa grupper. Utifrån detta beräknades hur mycket budgetramarna skulle förändras kommande år för de förvaltningar som sköter äldreomsorg i kommunen.

Mot bakgrund av den kraftiga utbyggnad av vård- och omsorgsboenden som beräknas ske under de närmaste åren är det tydligt att modellen inte tillräckligt väl kan hantera den ekonomiska utmaningen som de olika nämnderna ställs inför.

Kostnaderna kommer sprängvis när nya boenden tas i drift och inte i takt med årlig förändring av antalet äldre. Alternativet att ”spara” den demografisk ersättning till kommande år bedöms inte vara lämpligt då det inte ger en mer långsiktig tydlighet.

Mot denna bakgrund har en förändrad modell tagits fram. Modellen består av två olika delar:

- Demografisk beräkning för förändrad volym hemtjänst.
- Ersättning för nya vård- och omsorgsboenden.

Demografisk beräkning förändrad volym hemtjänst

Modellen utgår från hur stor andel inom respektive åldersgrupp som har hemtjänst. Därefter beräknas antalet personer som kommer att ha hemtjänst baserat på befolkningsprognoser vilket ger storleken på ramförändringen för kommande år.

Andelen med insatsen hemtjänst varierar mellan olika åldersgrupper. De i högre åldrar har oftare hemtjänst. Bedömning har gjorts utifrån andelen hemtjänst i tre olika åldersgrupper 65-79 år, 80 -89 år samt över 90 år. Det finns även ett mindre antal personer under 65 år som har hemtjänst, dessa ingår inte.

Eftersom behovet av hemtjänst kan förändras över tid bör det återkommande göras ny bedömning av andelen med hemtjänst i de olika åldersgrupperna.

Andelen personer med hemtjänst i olika åldergrupper inom kommunen (mars 2016):

Ålder	Antal/grupp	Antal invånare	Andel med hemtjänst
65-79 år	457	15137	3,0 %
80-89 år	714	3994	17,9 %
90+ år	366	1033	35,4 %
Totalt	1537	20164	7,6 %

Antalet äldre i de olika åldersgrupperna för Torshälla och Eskilstuna hämtas från den årliga befolkningsprognosen från SCB och används för att beräkna volymförändring respektive år.

Befolkningsprognos för Eskilstuna kommun exklusive Torshälla (april 2016)

År	65-79 år	80-89 år	90-w år	Summa
2015 utfall	13 245	3 524	962	17 731
2016	13 407	3 591	938	17 936
2017	13 604	3 609	936	18 149
2018	13 708	3 706	916	18 330
2019	13 778	3 845	900	18 523
2020	13 974	3 941	910	18 825
2021	14 148	4 029	904	19 081

Befolkningsprognos för Torshälla (april 2016)

År	65-79 år	80-89 år	90-w år	Summa
2015 utfall	1 892	470	71	2 433
2016	1 899	483	81	2 463
2017	1 911	498	87	2 496
2018	1 898	521	90	2 509
2019	1 912	528	95	2 535
2020	1 918	539	99	2 556
2021	1 905	576	102	2 583

Antalet personer med hemtjänst beräknas förändras baserat på genomsnittligt antal med hemtjänst i de olika åldersgrupperna.

År	Antal med hemtjänst		Årlig förändring	
	TSF	VOF	TSF	VOF
2015	166	1369		
2016	172	1377	3,7 %	0,6 %
2017	177	1385	3,0 %	0,6 %
2018	182	1399	2,7 %	1,0 %
2019	186	1420	1,9 %	1,5 %
2020	189	1447	1,9 %	1,9 %
2021	196	1466	3,9 %	1,3 %

Beräkning av ramförändring baseras på kostnader för hemtjänst enligt senaste räkenskapsammandrag (RS) för Torshälla stads nämnd respektive vård och omsorgsnämnden.

De redovisade kostnaderna multipliceras med den årliga förändringen och detta ger beräknad ramförändring. Detta ger följande förändring av budgetramen för hemtjänst.

Ramförändring mnkr:

År	Torshälla stads nämnd	Vård- och omsorgsnämnden	Totalt
2016	1,2	2,2	3,4
2017	1,0	2,2	3,2
2018	0,9	3,5	4,4
2019	0,6	5,6	6,2
2020	0,6	6,8	7,4
2021	1,3	4,7	6,0

Ersättning för nya vård- och omsorgsboenden

För de år när ett nytt vård- och omsorgsboende ska öppnas görs en beräkning av de ekonomiska konsekvenserna för det nya boendet och underlag för ramjustering i kommande årsbudget tas fram. Beräkningen gäller för nya tillkommande boendeplatser, ersättning för boendeplatser med låg standard som avvecklas hanteras särskilt.

Beräkning utgår från genomsnittlig kostnad per brukare i särskilt boende för äldre enligt senaste räkenskapsammandrag för kommunen (framgår av Kolada). Från dessa kostnader avräknas hyresintäkter särskilt boende per brukare, detta ger nettokostnad per brukare.

Utbyggnad av nya vård- och omsorgsboendeplatser innebär minskat behov av hemtjänst för motsvarande antal personer, därför görs en justering med den genomsnittliga kostnaden för hemtjänst per brukare enligt räkenskapsammandraget.

	Utfall 2015
Kostnad särskilt boende/brukare exkl. lokal	688 tkr
Beräknad lokalkostnad nytt boende/brukare	175 tkr
– Beräknad hyresintäkt nytt boende/ brukare	<u>- 85 tkr</u>
= Nettokostnad per brukare	778 tkr
Kostnad hemtjänst/brukare	<u>-281 tkr</u>
Underlag ramjustering/ny plats	497 tkr

Baserat på ovanstående beräkning innebär ett nytt vård- och omsorgsboende med 60 platser en ramhöjning med 29,8 miljoner kronor. Hänsyn tas till tidpunkt för start av det nya boendet vilket kan innebära att ramhöjning fördelas över två budgetår.

För de vård- och omsorgsboende som ersätter platser med låg boendestandard görs beräkning avseende skillnaden mellan nettohyran för den nya enheten och den avvecklade enheten, detta beaktas vid ramjustering för kommande år. Skillnaden bedöms vara 100 tkr, men kan variera beroende på byggnadens storlek och utformning. Driftkostnader för personal mm bedöms vara oförändrade.

I årsplan för 2017 finns flera olika vård- och omsorgsboenden redovisade för perioden 2017-2021, det gäller både för att möta det ökande antalet äldre och för att ersätta boenden med låg boendestandard. Beräkning av de ökade kostnaderna framgår av nedanstående tabell.

Belopp i mnkr

Objekt	Platser Nya/ers	Ägare	Nämnd	2017	2018	2019	2020	2021
Spångagården	20/0	Kfast	TSN		10,0			
Nytt	60/0	Hyra	VON		15,0	15,0		
Ekebo	50/0	Kommun	VON			12,5	12,5	
Ersättning	0/60	Hyra	VON			6,0		
Spångagården	20/0	Kfast	TSN			10,0		
Korttids	0/85	Kommun	VON				8,5	
Nytt	15/45	Kommun	VON				12,0	
Gillet	10/30	Kommun	TSN				8,0	
Nytt	60/0	Kommun	VON					30,0
Summa mnkr				0,0	25,0	43,5	41,0	30,0

Ramjustering för hemtjänst och ersättning för nya vård- och omsorgsboenden

Sammantaget innebär den nya modellen, med ersättning utifrån demografisk förändring för hemtjänsten och ersättning för de nya vård- och omsorgsboenden som byggs, bättre överensstämmelse med förändringar i verkställighet av insatser för äldre.

Med aktuella underlag från 2016 beräknas förändringar i budgetramar bli följande:

År	Torshälla stads nämnd			Vård- och omsorgsnämnden		
	Hemtjänst	Boenden	Totalt	Hemtjänst	Boenden	Totalt
2016	1,2		1,2	2,2		2,2
2017	1,0		1,0	2,2		2,2
2018	0,9	10,0	10,9	3,5	15,0	18,5
2019	0,6	10,0	10,6	5,6	33,5	38,1
2020	0,6	8,0	8,6	6,8	33,0	39,8
2021	1,3		1,3	4,7	30,0	34,7

Uppföljning av utfall

Löpande bör uppföljning göras avseende andel personer med hemtjänst samt hur väl modellen överensstämmer med de ändrade behoven avseende äldreomsorg.